

Fund af småsommerfugle fra Danmark i 2015 (Lepidoptera)

Records of Microlepidoptera from Denmark in 2015 (Lepidoptera)

Otto Buhl, Per Falck, Ole Karsholt*, Knud Larsen & Flemming Vilhelmsen

* Correspondance to: Småsommerfuglelisten, Zoologisk Museum, Universitetsparken 15, DK-2100 København Ø, Danmark, e-mail: okarsholt@snm.ku.dk

Abstract

This article reports and comments on interesting Danish Microlepidoptera collected in 2015 and include remarkable findings from previous years. The classification and nomenclature follow the Danish checklist (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013). Four species are reported as new to the Danish fauna: 1) *Metalampra italica* Baldizzone, 1977 (Oecophoridae): ten specimens were caught among dead wood in East Jutland; 2) *Coleophora albicosta* (Haworth, 1828) (Coleophoridae): numerous larvae were found on *Ulex europaeus* in West Jutland; 3) *Coleophora proterella* Wikström & Tabel, 2016 (Coleophoridae): three specimens of this recently described species are reported from the islands of Bornholm, Læsø and Møn; 4) *Blastobasis glandulella* Riley, 1871 (Blastobasidae): one specimen was caught in a light trap in the island of Falster. We moreover deal with two species of Oecophoridae – *Epicallima formosella* (Denis & Schiffermüller, 1775) and *Denisia luticiliella* (Erschoff, 1877) – which were found among introduced timber. These species are placed on the “faunistic observation list” (Buhl et al., 2010). Larvae of *Diploseustis perieresalis* (Walker, 1859) were found on imported *Phoenix canariensis*, and the species is transferred to the list of introduced species. The total number of Danish Oecophoridae is now 25, of Coleophoridae 127 and of Blastobasidae 5. This results in a total of 1609 species of Microlepidoptera found in Denmark. The total amount of Macrolepidoptera recorded from Denmark is 969, bringing the number of Danish Lepidoptera to a total of 2578 species.

Introduktion

Denne oversigt over fund af nye, sjældne og biologisk eller faunistisk set interessante småsommerfugle er udarbejdet efter de samme retningslinjer som de 36 foregående fundlister publiceret i Entomologiske Meddelelser.

Med en årsmiddeltemperatur på 9,1°C blev 2015 det 9. varmeste år – og med næstlaveste antal frostdøgn siden 1874. 2015 var også et blæsende år med hele seks storme. Vi henviser i øvrigt til oversigten over årsmiddeltemperaturen for 2001-2014 i indledningen af forrige årsliste (Buhl et al., 2016).

Der var en landsdækkende varmebølge og regionale hedeølger i starten af juli og en del lokale samt en enkelt regional varmebølge i august. Sommeren 2015 havde enkelte sommerdøgn, men ingen tropedøgn. Maj-juni var kølige, hvilket havde en negativ indflydelse på forekomsten af småsommerfugle.

Ovenstående gennemsnit dækker over betydelige regionale forskelle. I 2015 var Fyn og Bornholm varmest med 9,5°C hver især i gennemsnit, mens

Nordjylland var koldest med i gennemsnit 8,6°C. Der blev registreret 1.662 solskinstimer over Danmark i 2015, hvilket er 4% under gennemsnittet for 2001-2010. Mest sol fik Bornholm med 1.957 soltimer.

2015 var det næst-vådeste år siden 1874. Nedbørmæssigt fik landet i gennemsnit 904 millimeter i 2015, hvilket er 18% over årgennemsnittet for 2001-2010 – og tæt på nedbørsrekorden på 905 mm fra 1999 (det tørreste år var 1947 med kun 466 mm nedbør.). Mest nedbør kom der i Syd- og Sønderjylland med 1.035 millimeter, mens Bornholm fik mindst med 717 millimeter.

Vi kan i denne liste berette om 4 arter, der er nye for den danske fauna: 1) *Metalampra italica* Baldizzone, 1977 (Oecophoridae), 2) *Coleophora albicosta* (Haworth, 1828) og 3) *Coleophora proterella* Wikström & Tabel, 2016 (begge Coleophoridae) samt 4) *Blastobasis glandulella* Riley, 1871 (Blastobasidae). Herudover omtaler vi to arter af Oecophoridae, der ikke tidligere er rapporteret fra Danmark: *Epicallima formosella* (Denis & Schiffermüller, 1775) og *Denisia luticiliella* (Erschoff, 1877). Disse opføres indtil videre på den faunistiske observationsliste (Buhl et al., 2009). *Diploseustis perieresalis* (Wlker, 1859) overflyttes fra den faunistiske observationsliste til listen over indslæbte arter. Der er nu 12 arter på den faunistiske observationsliste, mens der fortsat er 10 arter på den taxonomiske observationsliste.

Antallet af danske Oecophoridae er nu 25, Coleophoridae 127 og Blastobasidae 5. Det samlede antal Microlepidoptera (familierne Micropterigidae–Zygaenidae + Pyralidae–Crambidae) fundet i Danmark er nu 1609. Der blev i 2015 tilføjet 2 arter til listen over danske Macrolepidoptera (Bech et al., 2016), der nu omfatter 969 arter. Der er således kendt 2578 sommerfuglearter fra Danmark.

Der blev i 2015 rapporteret 25 nye distriktsfund, hvilket er det hidtil laveste antal for et enkelt år. Årsagen til dette er sikkert en kombination af dårligt vejr og en dalende interesse for studiet af de mindre småsommerfugle. På trods af dette kan vi berette om følgende fund af meget sjældne eller nyindvandrede arter: *Agonopterix multiplicella* (Ersch.) og *Coleophora coronillae* Zell., der blev fundet som nye for Danmark i henholdsvis 2003 og 2005, blev genfundet i hver 1 stk. på Bornholm; *Aethes triangulana* (Tr.), der tidligere kun var fundet i 2 stk. på Bornholm, blev genfundet i yderligere et eksemplar; *U. accolalis*, der kun var kendt i 1 stk. fra 2014, blev fundet i antal på Bornholm samt i 1 stk. på Rømø; *H. undalis*, der tidligere var fundet i 1 stk. på Falster i 1999, blev genfundet i et eksemplar på Bornholm og et på Falster; *Agriphila aeneociliella* (Ev.), der tidligere var kendt i 1 stk. fra

Sjælland i 1953, blev fundet i to eksemplarer på Bornholm. De sjældne pyralider *Acrobasis obtusella* (Hb.), *Euzophera fuliginosella* (Hein.) og *Eccopisa effractella* Zell. synes nu at have etableret sig på Bornholm – og sidstnævnte muligvis også på Falster.

I lighed med de foregående år bringer vi i tabel 1 en oversigt over (især) migrerende pyralider, der er indberettet fra automatiske lysfælder – og kun fra disse fælder, idet øvrige indberetninger om de pågældende arter er ret sporadiske. Sådanne 'træksommerfugle' omtales kun i listen, hvis de repræsenterer nye distriktsfund, eller hvis der er tale om særligt sjældne arter.

Sammenskrivningen af alle tidligere lister over fund af småsommerfugle siden tillægget til C. S. Larsens fortegnelse (1927) er nu blevet opdateret (Buhl (ed.), 2016), således at den også indeholder oplysningerne fra 2014-listen (Buhl et al., 2016). Formålet med disse årlige lister er at publicere fund af nye, sjældne og biologisk eller faunistisk set interessante småsommerfugle. Det grundlæggende kriterium for udvælgelsen af fund til listen er, at disse skal indeholde nye oplysninger. Derfor gentages fund af sjældnere arter fra allerede kendte lokaliteter kun i mindre omfang. Herved adskiller småsommerfuglelisterne sig fra de årlige fundlister over Macrolepidoptera, der publiceres som tillæg til Lepidoptera (Bech et al., 2016). Nye distriktsfund skal verificeres af en af listens forfattere.

Den systematiske opdeling, rækkefølgen, nomenklaturen, forkortelser af autornavne samt opdelingen af Danmark i distrikter følger den nyeste danske sommerfuglefortegnelse (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013). Fund af præimaginale stadier medtages normalt kun, hvis der foreligger klækket materiale. Navne på planter følger »Dansk flora« (Frederiksen et al., 2006).

Lokalitetsangivelserne følger GST Kortviser (2016), således at de i forbindelse med distriktsangivelserne kan findes entydigt på denne internetside. Småsommerfuglelisten er et kollektivt produkt, men i de tilfælde, hvor enkeltpersoner har leveret grundige kommentarer til en art, anføres de ansvarliges navne i parentes efter kommentarerne, på samme måde som finderne angives i parentes efter de enkelte fund.

Næste årsliste vil blive udarbejdet efter de samme retningslinjer. Indberetninger om fund af småsommerfugle fra 2016 bedes sendt på email til en af forfatterne. Vi anmoder om at få tilsendt oplysninger om interessante fund, idet det ikke er muligt for os at gennemgå alle fund, der indberettes på internetsider (fx www.lepidoptera.dk/bugbase eller www.fugleognatur.dk).

OPOSTEGIDAE

Pseudopostega auritella (Hb.). SJ: NG20 Kalvø, 1 stk. 14.vii.2015 (E. Palm).
Ny for SJ.

INCURVARIIDAE

Phylloporia bistrigella (Hw.). SJ: MG71 Rømmø, Tvismark, 1 stk. 5.vi.2015 (E. Palm).

PRODOXIDAE

Lampronia morosa Zell. F: PF18 Vindeby, Lindelse, i antal primo vi.2015 (J. Trepax).

Lampronia fuscata (Tgstr.). SJ: MF89 Sdr. Sejerslev, 1 stk. 3.vi.2015 (E. Palm). **Ny for SJ.**

TINEIDAE

[*Scardia boletella* (F.)]. EJ: NH65 Randers, 1 stk. & 6 pu. 13.vi. i stamme af *Betula* (birk), 1 stk. 18.vii.2015 (P. Falck). Indslæbt art.

Triaxomera parasitella (Hb.). EJ: NH65 Randers, flere stk. 3.vii.2015 (P. Falck).

Archinemapogon yildizae (Koçak). EJ: NH65 Randers, antal la. 19.iii.2015, svamp på *Betula* (birk) og *Populus tremula* (bævreasp), i antal 5.vi.-1.viii.2015 (P. Falck); B: WA09 Dueodde, antal la. 17.i.2015, *Piptoporus betulinus* (birkeporesvamp) (P. Falck). **Ny for EJ og B.**

Nemapogon variatella (Clem.). EJ: NH65 Randers, i antal 5.vi.-1.viii.2015 (P. Falck). **Ny for EJ.**

Nemapogon clematella (F.). EJ: NH65 Randers, 4 stk. 3.-18.vii.2015 (P. Falck).

Nemapogon nigrabella (Zell.). LFM: PF46 Kramnitse, 1 stk. 21.vi.-4.vii.2015 (K. Larsen); NEZ: UB48 Tårbæk, 1 stk. 11.-25.viii.2015 (K. Larsen).

Niditinea striolella (Mats.). EJ: NH65 Randers, 2 stk. 3.vii.2015 (P. Falck).

GRACILLARIIDAE

Caloptilia hemidactylella (Den. & Schiff.). NEZ: UB47 Søborg, 2 stk. 16.v. og 25.viii.2015 (K. Larsen), UB47 Bispebjerg Kirkegård, 2 stk. 5.-13.viii.2015 (P. Falck, F. Vilhelmsen), UC32 Gilbjerg Hoved, 1 stk. 9.-12.viii.2015, UB47 Vanløse, 1 stk. 10.viii.2015 (F. Vilhelmsen).

Phyllonorycter apparella (HS.). F: NG84 Odense, Stige, 22 stk. 15.-22.viii.2015 (O. Buhl); LFM: UA17 Korselitse Østerskov, 1 stk. 13.-28.viii.2015, PF95 Gedesby, 1 stk. 14.-27.viii.2015 (K. Larsen), PF46 Kramnitse, 1 stk. 15.-27.viii.2015 og 2 stk. 16.-23.viii.2015 (K. Larsen, F. Vilhelmsen), PF46 Hobyskov, 1 stk. 16.-23.viii.2015 (F. Vilhelmsen); NEZ: UB48 Tårbæk, 6. stk. 11.-25.viii.2015 (K. Larsen), UB47 Søborg, 8 stk. 15.viii.-13.ix.2015 (K. Larsen), UB47 Vanløse, 18 stk. 15.-23.viii.2015 (F. Vilhelmsen), UB47 Vestre Kirkegård, 8 stk. 14.-27.viii.2015, UB47 Bispebjerg Kirkegård, 10 stk. 14.-27.viii.2015 (P. Falck, F. Vilhelmsen), UB47 København Ø, 5 stk. 19.-23.viii., 1 stk. 1.-6.ix. og 1 stk. 16.-20.ix.2015 (O. Karsholt).

Phyllocnistis saligna (Zell.). LFM: UA39 Klintholm Havn, flere la. & pu. 30.viii.2015, *Salix alba* (hvidpil) (O. Karsholt).

GLYPHIPTERIGIDAE

Digitivalva reticulella (Hb.). LFM: PF46 Hobyskov, 1 stk. 16.-23.viii.2015 (F. Vilhelmsen); NEZ: UC32 Gilbjerg Hoved, 1 stk. 29.vii.-6.viii.2015 (F. Vilhelmsen), UB47 Søborg, 1 stk. 15.viii.2015 (K. Larsen).

YPSOLOPHIDAE

Ochsenheimeria vacculella FR. SJ: MG70 Ballum, 1 stk. 22.vii.2015 (P. Falck, V. Hansen). **Første fund fra SJ efter 1959.**

OECOPHORIDAE

[*Epicallima formosella* (Den. & Schiff.)]. EJ: NH65 Randers, 4 la. 13.vi.2015, stamme af *Betula* (birk), 1 stk. 18.vii.2015 (P. Falck).

Arten (Fig. 1) er let kendelig og ligner ikke andre danske arter. Genitalierne afbildes hos Tokár et al. (2005).

Larven lever i ved og under bark af dødt træ af forskellige løvtræer. De danske eksemplarer blev klækket fra et stykke birkestamme.

Det var ventet, at *formosella* ville dukke op i Danmark, idet arten er kendt fra næsten alle vore nabolande med undtagelse af Norge og Finland. Som omtalt nedenfor under *D. luticiliella* er udbredelsen af flere Oecophoridae-arter uden tvivl blevet hjulpet godt på vej af den udbredte handel med træ på tværs af landegrænser. Dette er sandsynligvis også tilfældet med *formosella*.

Epicallima formosella (Denis & Schiffermüller, 1775) opføres på den faunistiske observationsliste og placeres i den danske fortegnelse (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013: 22) efter *Batia lambdella* (Donovan, 1793) (P. Falck).

Fig. 1. *Epicallima formosella* (Denis og Schiffermüller, 1775). Hun, EJ Randers, 14 mm

Schiffermuelleria schaefferella (L.). EJ: NH65 Randers, i antal 5.-12.vi.2015 (P. Falck). **Ny for EJ.**

[*Denisia luticiliella* (Ersch.)]. EJ: NH65 Randers, antal la. og imagines 5.vi.-1.viii.2015 (P. Falck).

Arten (Fig. 2) ligner især *D. stipella* (L.), men adskiller sig ved, at både for- og bagvinger er mørkere, forvingerne er desuden overstrøet med gulorange skæl, og den mangler *stipellas* gule tegning ved vingeroden. Det bedste kendetegn er imidlertid det gule hoved og de relativt lange gule palper. Genitalier afbildes hos Tokár et al. (2005).

Larven af *luticiliella* lever i lighed med andre af dens slægtninge i svamp og under bark af dødt træ. I Danmark er den klækket fra *Betula* (birk) og *Populus tremula* (bævreasp).

D. luticiliella har en udpræget østlig udbredelse, og den er kendt fra Kaukasus området (Abkhasien, Georgien, Armenien og Aserbajdsjan), Rusland og Tyrkiet. Siden 2000-tallet er arten ekspanderet kraftigt mod vest, og den er nu kendt fra Estland og Letland (Tokár et al, 2005), hvor den eksempelvis optræder talrigt på gamle lindetræer i alleer i den centrale del af Riga (Svensson, 2011). Siden 2010 er den kendt fra Sverige (Uppland og Gästrikland) og fra Finland i 2011.

I lighed med andre arter i familien Oecophoridae, eksempelvis *Schiffermuelleria grandis* (Desvignes, 1842) og *Eratophyes amasiella* (Herrich-Schäffer, 1854), er disse sandsynligvis importeret med træ fra andre

lande og siden naturaliseret i den danske natur. Den danske lokalitet er en oplagringsplads for tømmer, med senere henblik på flisning. Tømmeret har ligget på pladsen i minimum tre år, og der har derved været mulighed for en kraftig opformering af flere arter, der lever på svamp og dødt træ.

Arten optrådte i stort antal både flyvende om dagen og på lys om natten.

Denisia luticiliella (Erschoff, 1877) opføres på den faunistiske observationsliste og placeres i den danske fortegnelse (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013: 21) efter *D. similella* (Hübner, 1796)(P. Falck).

Fig. 2. *Denisia luticiliella* (Erschoff, 1877). EJ Randers. Til venstre han, 15 mm. Til højre hun, 17mm.

Eratophyes amasiella (HS.). WJ: MG55, Ho, 2 stk. 1.-13.vi.2015 (E. Vesterhede); F: NG92 Søllinge, 4 stk. 16.-25.vi.2015 (A. Hobbs); LFM: PF95 Bøtø, 1 stk. 21.vi.-4.vii.2015 (K. Larsen); NEZ: UB48 Tårbæk, 7 stk. 21.vi.-12.vii.2015 (K. Larsen). **Ny for F.**

Metalampra italica Bldz. EJ: NH65 Randers, 10 stk. 3.vii-1.viii.2015 (P. Falck). **Ny for Danmark.**

Arten (Fig. 3) ligner *M. cinnamomea* (Zeller, 1839). Den kendes på, at grundfarven er rustrød, rødbrun hos *cinnamomea*, tegningen er mere udflydende, og den er tydeligt mere spidsvinget. Genitalierne afbildes hos Tokár et al. (2005).

Larven er klækket fra *Lenzites betulinus* (birke-læderporesvamp) på eg og *Stereum hirsutum* (håret lædersvamp) på eg (Lepiforum, 2016). Larven afbildes også på denne hjemmeside.

M. italica er først beskrevet fra det nordlige Italien så sent som 1977 og blev først betragtet som endemisk for Italien. Siden har arten bredt sig kraftigt mod især nordvest: Frankrig (2013), Storbritanien (2003), Tyskland (2003), Belgien (2013), Holland (1985), Schweiz (2010) og Kroatien (2007) (De Prins & De Prins, 2014). I Holland er arten vidt udbredt også helt mod nord.

De danske eksemplarer er taget flyvende i skumringen omkring gamle svampebegrøede træstammer og på lys.

Metalampra italica Baldizzone, 1977 placeres i den danske fortegnelse (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013: 22) efter *M. cinnamomea* (Zeller, 1839) (P. Falck).

Fig. 3. *Metalampra italica* Baldizzone, 1977. Han, EJ Randers, 12 mm.

DEPRESSARIIDAE

Agonopterix alstromeriana (Cl.). B: WB00 Nexø, 2 stk. 1.v.2015 (P. Falck).

Ny for B.

Agonopterix multiplicella (Ersch.). B: WB00 Grisby, 1 stk. 25.ix.2015 (P. Falck). 2. danske eksemplar.

GELECHIIDAE

Bryotropha basaltinella (Zell.). LFM: PF95 Gedesby, i antal 6.vii.-25.viii.2015 (P. Szyska).

Metzneria santolinella (Amsel). NEZ: UB47 Søborg, 1 stk. 14.vi.2015 (K. Larsen).

Monochroa sepicolella (HS.). B: WA09 Snogebæk, 1 stk. 16.vi.2015 (P. Falck).

Sophronia chilonella (Tr.). LFM: PF95 Bøtø, 2 stk. 21.vi.-4.vii.2015 (K. Larsen). Tidligere kun fundet ved LFM: Kramnitse.

Gelechia hippophaeella (Schrank). SJ: MG61 Rømø, Lakolk, la. 11.vii.2015 (*Hippophaea rhamnoides*) (havtorn) (E. Palm). **Ny for SJ.**

[*Phthorimaea operculella* (Zell.)]. B: VA99 Sømarken, 1 stk. 11.ix.2015 (P. Falck). Indslæbt art.

Pseudotelphusa scalella (Scop.). SJ: MF79 Tingdal Plantage, 1 stk. 30.vi.2015 (E. Palm). **Ny for SJ.**

COLEOPHORIDAE

Coleophora zelleriella Hein. NEZ: UB47 København, Bispebjerg, 2 stk. 25.vi.-5.vii.2015 (P. Falck, F. Vilhelmsen).

Coleophora chalcogrammella Zell. F: PG06 Mejlø, Hindsholm, 1 stk. 9.viii.2015 (B. K. Stephensen). **Ny for F.**

Coleophora coronillae Zell. B: VA99 Vester Sømarken, 1 stk. 6.vii.2015 (P. Falck). 2. danske eksemplar.

Coleophora albicosta (Hw.). WJ: MG55 Marbæk, antal la. 11.ix.2015 *Ulex europaeus* (tornblad) (P. Falck). **Ny for Danmark.**

Med sine gule forvinger, to hvide længdestriber og den hvide forkant kan arten (Fig. 4) kun forveksles med *C. vulnerariae* (Hw.). Den kendes på, at de to hvide længdestriber er kortere, især den øverste, desuden er vingerenden tydeligere hvidt afgrænset hos *vulnerariae*. Genitalierne afbildes hos Emmet et al. (1996) og Lepiforum (2016).

Larven lever først i frøene af *Ulex europaeus* (tornblad), senere laver den en brunlig sæk, der bliver spundet fast til siden af et nyt frø, der udhules. Det første spor af arten er ofte frøhuse med et hul i siden. Larven er fuldvoksen i begyndelsen af oktober, og den overvintrer oftest på værtsplanten. Inden forpupningen i foråret kravler den lidt rundt uden at æde. Flyvetiden er juni-juli; arten er aktiv om dagen og kommer kun lejlighedsvis til lys (Emmet et al., 1996).

Udbredelsen omfatter den vestlige del af Europa. *C. albicosta* er vidt udbredt i England, Skotland og Irland. Endvidere findes den i Tyskland (Schleswig-Holstein: Sild), Holland, Belgien, Frankrig, Portugal, Spanien og Sicilien. Det var ventet, at arten kunne findes i Danmark, idet tornblad findes naturligt i Sønderjylland. Den angives således fra Ribe og Esbjerg egnen allerede i de ældste floraværker/herbarier fra 1600 og 1700-tallet (www.fugleognatur.dk).

Coleophora albicosta (Haworth, 1828) placeres i den danske fortegnelse (Karsholt & Stadel Nielsen 2013: 27) før *C. vulnerariae* Zeller, 1839 (P. Falck).

Fig. 4. *Coleophora albicosta* (Haworth, 1828). WJ Marbæk 15 mm. Til venstre han. Til højre hun.

Coleophora proterella Wiks. & Tabell. NEJ: PJ25 Læsø, Højsandet, 1 stk. 29.vii.2008 (K. Gregersen); LFM: Ulvshale, 1 stk. 20.viii.1974 (O. Karsholt); B: WB00 Svenskehavn, 10.viii.1989 (K. Gregersen). **Ny for Danmark.**

Arten (fig. 5) ligner meget *C. virgaureae* Stainton, 1857, og det er usikkert, om de to arter kan adskilles på udseendet. Derimod er der forskelle i genitalierne. Hos hannerne skal man se på forskellen i betorningen på phallothecas to 'fingre'. Hos *C. proterella* har den øverste finger en stor torn i spidsen (i sjældne tilfælde to torne), mens den anden har en torn nær basis. Hos *C. virgaureae* er det den nederste finger, der har en stor torn i spidsen (samt undertiden mindre torne længere inde), mens den øverste finger er uden torne. Den nært beslægtede *C. squamosella* Stainton, 1856 har en torn på begge phallothecas fingre. I hungenitalierne skal man især se på placeringen af den krog-formede fold på segment VIII. Denne er hos *C. proterella* placeret længere ude mod enden af segmentet end hos *C. virgaureae*. Desuden er den "gennemsigtige" del af ductus bursae mørkere sklerotiseret end hos *C. virgaureae* (men lysere end hos *C. squamosella*).

Larven lever på frøene af *Solidago virgaurea* (almindelig gyldenris) fra sidst i juli til oktober – ofte sammen med larven af *C. virgaureae* – og forpupper sig efter overvintringen. De to arters larvesække er ens (Tabel & Wikström, 2016). Ifølge disse forfattere flyver *C. proterella* (i hvert fald i Nordeuropa) fra sidst i maj til begyndelsen af juli – i modsætning til *C. virgaureae*, der flyver fra sidst i juli til først i september. Dette passer dårligt med funddatoerne for de danske eksemplarer, men de få erkendte eksemplarer fra Sydeuropa er også fundet senere på sommeren.

Udbredelsen er endnu mangelfuldt kendt. Den er konstateret i Norge, Sverige, Finland, Estland, Letland, Ungarn, Spanien og Portugal (Aarvik et al., in press; Tabell & Wikström, 2016).

Eksemplaret fra Ulvshale blev fanget sammen med flere *C. virgaureae*. Bestemmelsen voldte imidlertid problemer, og de blev alle meldt som *C. squamosella* – i lighed med et eksemplar fra LFM: Hanemose (Pallesen &

Palm, 1977). Senere ændredes bestemmelsen for disse eksemplarer til *C. virgaureae* (Buhl, et al. 1990). Det har nu vist sig at eksemplarerne fra Ulvshale indeholder både *C. proterella* og *C. virgaureae*, mens det fra Hanemose oprindeligt var rigtigt bestemt som *C. squamosella*.

Coleophora proterella Wikström & Tabel, 2016 placeres i den danske fortegnelse (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013: 29) efter *C. squamosella* Stainton, 1856 (O. Karsholt).

Fig. 5. *Coleophora proterella* Wiks. & Tabell, 2016. LFM, Ulvshale, han, 13 mm.

Coleophora deviellea Zell. SJ: MG70 Ballum, 3 stk. 4.vii.2015 (P. Falck, V. Hansen).

Coleophora salicorniae Hein. & Wck. F: PG12 Slipshavn, antal la. 11.ix.2015, *Salicornia europaea* (salturt) (O. Buhl, N. Lykke), NG95 Enebærodde, antal la. 24.ix.2015, *Salicornia europaea* (salturt) (N. Lykke).

ELACHISTIDAE

Elachista freyerella (Hb.). SJ: MF99 Draved Skov, 2 stk. 20.v., 6 stk. 27.v.2015, NF27 Kollund Skov, 1 stk. 24.v.2015, NF29 Hjelm Skov, 1 stk. 4.vi.2015, MG81 Rømødæmningen, 1 stk. 3.vi.2015 (E. Palm). **Ny for SJ.**

MOMPHIDAE

Mompha terminella (Humphr. & Westw.). SJ: MF99 Draved Skov, 1 stk. 16.vii.2015 (E. Palm).

BLASTOBASIDAE

Blastobasis phycidella (Zell.). LFM: PF55 Rødbyhavn, 9 stk. 4.vii.2015 (K. Larsen). **Ny for LFM.**

Blastobasis glandulella Riley. LFM: UA17 Korselitse Østerskov, 1 stk. 13.-28.viii.2015 (K. Larsen). **Ny for DK.**

Arten (fig. 6) ligner mest *B. phycidella* (Zeller, 1839) og kan oftest bestemmes på udseendet uden problemer, men da variationen er stor, kan et genitalpræparat være nødvendigt. Med et vingefang på 12-25 mm er arten normalt større end *phycidella* (Zell.). Det danske eksemplar er 18 mm. Desuden er den mere bredvinget; indre mellemlinje er skarpere vinklet; bagkropsspidsen er klart gul, hovedet og første følehornsled er gult; på undersiden af forvingen er der ved roden op mod kanten et stregformet gult felt. Arten er sædvanligvis generelt skarpere tegnet end *phycidella*. Parenti (2000: pl. 76, fig. 7, 8) viser særdeles gode billeder af arten.

Der er gode genitalforskelle (Landry et al., 2013, Lepiforum, 2016). Familien Blastobasidae er blandt andet kendetegnet ved tværgående rækker af modificerede skæl, der er formet som torne, for enden af hvert bagkropsled (Karsholt & Sinev, 2004, Parenti, 2000, Prins et al., 2009).

Fig. 6. *Blastobasis glandulella* Riley, 1871. Han, LFM Korselitse Østerskov, 18 mm.

Larven lever i frøene af *Quercus* (eg) og *Castanea* (kastanje) fra februar til maj. Den er hvidgullig med brunt hoved og nakkeskjold samt to rækker af små, sorte punkter langs ryggen (Landry et al., 2013, Lepiforum, 2016). Arten har en langstrakt flyvetid fra sidst i maj til ind i oktober, men den er

formentlig mest talrig i august-september. Den kommer til lys, og det danske eksemplar er taget i en lysfælde.

B. glandulella Riley blev først fundet i Europa i 1980 i Kroatien. Den blev beskrevet som *B. huemeri* Sinev, 1994, men blev senere synonymiseret (Landry et al., 2013) med den nordamerikanske art *B. glandulella*. Arten betragtes som en indslæbt art, der efterfølgende breder sig i Europa med en vis hastighed. Den er kendt fra Kroatien, Østrig, Italien, Ungarn, Slovakiet, Tjekkiet og Tyskland (Baden-Württemberg) (Lepiforum, 2016). Arten er desuden fundet i tre eksemplarer i Bulgarien: Dragoman, 820 m, 3.viii.2013 (K. Larsen, E. Vesterhede) (K. Larsen, upubliceret).

Blastobasis glandulella Riley, 1871 placeres i den danske fortegnelse (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013: 27) efter *B. phycidella* (Zeller, 1839) (K. Larsen)

PTEROPHORIDAE

Stenoptilia zophodactyla (Hb.). WJ: MG55 Skallingen, 1 stk. 18.viii.2015 (K. Larsen).

Marasmarcha lunaedactyla (Hw.). LFM: PF46 Kramnitse, 2 stk. 2.-8.vii.2006 og 15.-27.viii.2015 (K. Larsen).

TORTRICIDAE

Lozotaeniodes formosana (Fröl.). SJ: MG70 Rømø, Mølby, 5 stk. 15.vii.-8.viii.2015, MG60 Rømø, Vråby Plt., 1 stk. 2.-8.viii.2015 (B. Lynggaard, B. Martinsen); NEZ: UB47 København Ø, 1 stk. 21.-27.vii.2015 (O. Karsholt).

Acleris maccana (Tr.). NWJ: MH96 Hjelm Hede, 1 stk. 5.xi.2015 (B. Lynggaard).

Acleris cristana (Den. & Schiff.). EJ: NH32 Silkeborg Nordskov, la. 10.vi.2015, *Malus* (æble) (E. Palm); LFM: PF95 Gedesby, 2 stk. 10.-29.iv.2015 (K. Larsen).

Gynnidomorpha minimana (Car.). LFM: PF95 Bøtø, 1 stk. 29.vii.-8.viii.2015 (K. Larsen). **Ny for LFM.**

Gynnidomorpha permixtana (Den. & Schiff.). NEZ: UB47 Assistents Kirkegård, 1 stk. 19.-27.viii.2015 (P. Falck, F. Vilhelmsen).

Aethes triangulana (Tr.). B: WA09 Balka, 1 stk. 6.vii.2015 (P. Falck).

Aethes dilucidana (Stph.). NEJ: NJ87 Jerup Strand og NJ97 Elling Strand, antal la. og pu. 14.v.2015, *Angelica litoralis* (strand-kvan) (P. Falck, B. Lynggaard).

Aethes fennicana (Her.). LFM: PF95 Bøtø, 1 stk. 28.v.-20.vi.2015 (K. Larsen); B: WB00 Nexø, antal la. 2.v.2015, *Angelica litoralis* (strand-kvan); WB00 Grisby, 2 stk. 6.-10.vii.2015 (P. Falck).

Apotomis inundana (Den. & Schiff.). LFM: PF55 Brunddragene, 4 stk. 4.vii.2015 (P. Szyska).

Endothenia pullana (Hw.). LFM: PF86 Roden Skov, 1 stk. 11.vi.1956, leg. N. L. Wolff, det. L. Aarvik. Overset fund.

Epinotia pusillana (Peyer.). WJ: MG55 Skallingen, i antal 18.viii.2015 (K. Larsen); EJ: NH95 Løvenholm, i antal 1.viii.2015 (P. Falck).

Epiblema inulivora (Meyr.). NEZ: UB47 København Ø, 1 stk. 1.-16.vi.2015 (O. Karsholt).

Pseudococcyx posticana (Zett.). SJ: MG70 Rømø, Mølby, 1 stk. 9.-16.vi.2015 (B. Lynggaard, B. Martinsen). **Ny for SJ.**

Gravarmata margarotana (Hein.). LFM: UA49 Liselund, 1 stk. 30.iv.-27.v.2015 (K. Larsen).

Dichrorampha alpinana (Tr.). WJ: MG55 Marbæk, i antal 4.vii.2015 (P. Falck). **Ny for WJ.**

Grapholita lunulana (Den. & Schiff.). SJ: NG20 Kalvø, 1 stk. 4.vi.2015 (E. Palm). **Ny for SJ.**

Grapholita tenebrosana Dup. SJ: MF89 Sølsted Mose, 1 stk. 25.vi.2015 (E. Palm).

Grapholita janthinana (Dup.). SJ: MF89 Sdr. Sejerslev, 2 stk. 3. og 4.vii.2015 (E. Palm).

Pammene luedersiana (Sorh.). SJ: MG61 Rømø, Lakolk øst, 1 stk. 8.v.2015 (E. Palm).

Pammene populana (F.). SJ: MG60 Rømø, Vråby Plt., 1 stk. 2.viii.2015 (B. Lynggaard).

Pammene regiana (Zell.). SJ: MF89 Sdr. Sejerslev, 1 stk. 1.vii.2015 (E. Palm).

ZYGAENIDAE

Rhagades pruni (Den. & Schiff.). WJ: NG05 Vejen Mose, antal la. 13.vi.2015, *Calluna vulgaris* (hedelyng) (I. Nagstrup), i antal 10.-23.vii.2015 (O. Buhl, L. Jensen, I. Nagstrup), NG16 Torsted Mose, 1 stk. 22.vii.2015 og NG07

Præsteflod ved Grene Sande, 2 stk. 31.vii.2015 (I. Nagstrup), MG56 Bordrup Plantage, 1 stk. 3-15.viii.2015 (L. Larsen). De fleste fund ifølge Bech et al. (2016) og Nagstrup (2016). **Ny for WJ.**

PYRALIDAE

Salebriopsis albicilla (HS.). LFM: PF46 Hummingen, 2 stk. 21.-29.vi.2015. (F. Vilhelmsen), UA17 Korselitse Østerskov, 1 stk. 21.vi.-3.vii.2015 (K. Larsen).

Elegia similella (Zinck.). LFM: PF55 Rødbyhavn, 1 stk. 4.vii.2015 (K. Larsen).

Sciota rhenella (Zinck.). LFM: PF55 Rødbyhavn, 2 stk. 4.vii.2015 (K. Larsen).

Acrobasis obtusella (Hb.). B: VA99 Ø. Sømarken, 1 stk. 9.viii.2015 (P. Falck, J. Møller).

Gymnancyla canella (Den. & Schiff.). WJ: MG55 Skallingen, i antal 18.viii.2015 (K. Larsen).

Eccopisa effractella Zell. LFM: PF95 Gedesby 1 stk. 11.vii.2015, PF85 Gedser, 1 stk. 12.vii.2015 (B. Lynggaard); B: WA09 Dueodde, 2 stk. 9.viii. og 15.viii.2015, VA99 V. Sømarken, 2 stk. 20.vii. og 13.ix.2015 (P. Falck, J. Møller).

Euzophera bigella (Zell.). B: VA99 Sømarken, 1 stk. 19.viii.2015 (P. Falck, Møller).

Euzophera fuliginosella (Hein.). B: WA09 Balka, 1 stk. 4.vii.2015, WB00 Grisby, 1 stk. 9.vii.2015, WB00 Årsdale, 1 stk. 10.vii.2015, WB00 Frenne Odde, 1 stk. 21.vii.2015, VA99 Sømarken, 1 stk. 21.vii.2015, WB01 Saltuna, 2 stk. 23.vii. og 3.viii.2015 og WA09 Dueodde, 1 stk. 9.viii.2015 (P. Falck, J. Møller).

Ancylosis oblitella (Zell.). B: VA99 Vester Sømarken, 1 stk. 23.viii.-1.ix.2015 (F. J. Nielsen), VB91 Melsted, 1 stk. 26.viii.2015 (P. Falck, J. Møller).

Hypsopygia costalis (F.). F: NG84 Odense, Stige, 1 stk. 21.viii.2015 (O. Buhl).

Ecpyrrhorhoe rubiginalis (Hb.). B: VA99 Vester Sømarken, 1 stk. 8.-15.viii.2015 (F. J. Nielsen).

Udea accolalis (Zell.). SJ: MG60 Rømø, Vråby Plt., 1 stk. 14.-20.viii.2016 (B. Lynggaard, B. Martinsen); B: VA99 Vester Sømarken, 1 stk. 16.viii.-

22.viii.2015 (F. J. Nielsen), WA09 Snogebæk, 1 stk. 19.viii.2015, VA99 Ø. Sømarken, 4 stk. 19.viii.2015, WA09 Balka, 2 stk. 19.-23.viii.2015, WB00 Årdsdale, 5 stk. 20.-24.viii.2015, WB00 Grisby, 12 stk. 21.-25.viii.2015, VB91 Melsted, 3 stk. 22.viii.2015, WB01 Saltuna, 2 stk. 22.-26.viii.2015 og VA99 Sømarken, 1 stk. 29.viii.2015 (P. Falck, J. Møller). Tidligere kendt i ét dansk eksemplar. **Ny for SJ.**

Agrotera nemoralis (Scop.). F: PF06 Gulstav, 3 stk. 5.vi. og 1 stk. 4.vii.2015 (J. Trepax).

[*Diploseustis perieresalis* (Wlk.)]. B: VB80 Rønne, flere la. 21.i.2015, *Phoenix canariensis* (fønikspalme) (P. Falck). Arten overflyttedes til listen over indslæbte arter.

Cydalima perspectalis (Wlk.). SJ: MF79 Hjerpsted, 1 stk. 25.-31.viii.2015 (B. Lynggaard, B. Martinsen). **Ny for SJ.**

Hellula undalis (F.). LFM: UA17 Korselitse Østerskov, 1 stk. 7.-21.ix.2015 (K. Larsen); B: WB01 Saltuna, 1 stk. 19.ix.2015 (P. Falck, J. Møller). Tidligere kendt i ét dansk eksemplar. **Ny for B.**

Eudonia murana (Curt.). EJ: NH65 Randers, 1 stk. 12.vi.2015 (P. Falck). **Ny for EJ.**

Agriphila aeneociliella (Ev.). B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 24.viii.2015 (P. Falck, J. Møller), VA99 Vester Sømarken, 1 stk. 23.viii.-1.ix.2015 (F. J. Nielsen). Tidligere kun kendt i ét eksemplar fra NEZ: Solrød Strand, 1953. **Ny for B.**

Agriphila poliellus (Tr.). B: WB01 Saltuna, VB91 Melsted, WB00 Grisby, WB00 Frenne Odde, WB00 Årdsdale, WA09 Balka, WA09 Snogebæk, WA09 Dueodde og VA99 Sømarken, i antal 20.viii.-3.ix.2015 (P. Falck, J. Møller), B: VA99 Vester Sømarken, 8 stk. 23.viii.-1.ix.2015 (F. J. Nielsen).

Tak

Listen for 2015 er udarbejdet på grundlag af indberetninger fra: M. Andersen, Hundige; S. B. Christensen, Åbyhøj; K. Gregersen, Sorø; N. Lykke, Otterup; B. Lynggaard, Skave pr. Holstebro; F. J. Nielsen; Kokkedal; E. Palm, Sdr. Sejerslev pr. Højer; P. Szyska, Gedesby pr. Gedsø; P. Tejlmann, Valby; J. Trepax, Lindelse; E. Vesterhede, Kastrup – samt forfatterens egne fund.

Vi har desuden medtaget fund gjort af følgende: V. Hansen, Hinnerup; A. Hobbs, Søllinge, L. Jensen, Gelsted; L. Larsen, Bramminge; J. Møller, Åkirkeby; I. Nagstrup, Bramming og B.K. Stephensen, Odense. J. Tabel, Hartola, Finland takkes for oplysninger om *Coleophora proterella*. Knud Bech, Ølsted og Per Stadel Nielsen, Grevinge takkes desuden for oplysninger om pyralider fra Bugbase.

Vi bringer en tak til alle, der har medvirket til, at denne liste kan give et så fyldestgørende billede som muligt af småsommerfuglesæsonen 2015.

Litteratur

- Aarvik, L., Bengtsson, B. Å., Elven, H., Ivinskis, P., Jürivete, U., Karsholt, O., Mutanen, M. & Savenkov, N. (in press). Nordic-Baltic Checklist of Lepidoptera. *Norwegian Journal of Entomology. Supplement* 3.
- Bech, K., F. Helsing, L. Jensen, S. Kjeldgaard, K. Knudsen, B. S. Larsen, E. S. Larsen, H. E. Møller & P. Szyska, 2016. Fund af storsommerfugle i Danmark 2015. *Lepidoptera* 11(1) (Tillæg): 1-80.
- Buhl, O. (ed.), 2016. *Danske småsommerfugle 1927-2014*. http://snm.ku.dk/samlinger/foer-og-vaadsamlinger/entomologi/lepidoptera-collection/DANSKE_MICROS_1927-2014_samlet.pdf
- Buhl, O., P. Falck, O. Karsholt, K. Larsen & K. Schnack, 1990. Fund af småsommerfugle fra Danmark i 1988 (Lepidoptera). *Entomologiske Meddelelser* 58: 33-41.
- Buhl, O., P. Falck, O. Karsholt, K. Larsen & F. Vilhelmsen, 2009: Fund af småsommerfugle fra Danmark i 2008 (Lepidoptera). *Entomologiske Meddelelser* 77: 65-81.
- Buhl, O., P. Falck, O. Karsholt, K. Larsen & F. Vilhelmsen, 2016. Fund af småsommerfugle fra Danmark i 2014 (Lepidoptera). *Entomologiske Meddelelser* 83: 88-109.
- Emmet, A. M., J. R. Langmaid, K. Bland, M. F. V. Corley & J. Razowski, 1996. Coleophoridae. Pp. 126-338, pls. A-B, 1-8, 12-32. In: A. M. Emmet: *The Moths and Butterflies of Great Britain and Ireland* 3: 1-452 (incl. 2+17 pls). Colchester.
- GST Kortviser, 2016. <http://kmswww3.kms.dk/kortpaanettet/findetsted.htm>. Geodatastyrelsen, København.
- Fredriksen, S., F. N. Rasmussen & O. Seberg (eds), 2006. *Dansk Flora*. 701 pp. København.
- Karsholt, O. & S. Yu. Sinev, 2004. Contribution to the Lepidoptera fauna of the Madeira Islands. Part 4. Blastobasidae. *Beiträge zur Entomologie* 54: 387-463.
- Karsholt, O. & P. Stadel Nielsen, 2013. *Revideret fortegnelse over Danmarks Sommerfugle*. Lepidopterologisk Forening, København. 120 pp.
- Landry, J.-F., V. Nazari, J. R. Deward, M. Mutanen, C. Lopez-Vaamonde, P. Huemer & P. D. N. Hebert, 2013. Shared but overlooked: 30 species of Holarctic Microlepidoptera revealed by DNA barcodes and morphology. *Zootaxa* 3749: 1-93.
- Lepiforum, 2016. <http://www.lepiforum.de/lepiwiki.pl>
- Nagstrup, I., 2016. *Rhagades pruni* L. – under indvandring eller overset art? *Lepidoptera* 11: 3-6.
- Pallesen, G. & E. Palm, 1977. Fund af småsommerfugle fra Danmark i 1975. *Flora & Fauna* 83: 14-18.
- Parenti, 2000. *A Guide to the Microlepidoptera of Europe*. 426 pp., 156 pls. Torino.
- Prins, W. De, Prins, G. De & K. Larsen, 2009. *Blastobasis adustella* (Lepidoptera: Coleophoridae, Blastobasinae), new to the Belgian list. *Phegea* 37: 111-118.
- Prins, W. De & J. De Prins, 2014. *Metalampra italica* (Lepidoptera: Oecophoridae) also in Belgium. *Phegea* 42: 26-28.
- Svensson, I., 2011. Anmärkningsvärda fund av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2010. *Entomologisk Tidskrift* 132: 55-68.
- Tabell, J. & B. Wikström, 2016. *Coleophora proterella* Wikström & Tabell, a new species belonging to *C. virgaureae* species-complex (Lepidoptera: Coleophoridae). *SHILAP Revista de lepidopterologica* 44: 169-174.
- Tokár, Z., A. Lvovsky & P. Huemer, 2005. *Die Oecophoridae s. l. (Lepidoptera) Mitteleuropas. Bestimmung – Verbreitung – Habitat – Bionomie*. 120 pp. Bratislava.